

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Tábori K.*
Cím: *Diákok keservei*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

1918. IX. 15.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

371.66

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helyszám

Diákok keservei

Az új tanszer-uzsora

Az általános drágaságban, amelyet lassan-
kint mégis csak meg kell szoknunk, talán leg-
bántóbb a tanszerárak aránytalan emelkedése.
Ma elindultam egy kis negyedőrára, hogy kö-
rülnézzek papírüzletekben és az iskolákban is
kérdősködjem, de a negyedőrából csaknem
egész nap lett, mert a legjogosabb emberi ér-
deklődést különös módon növeli egy-egy új
értesülés, ha gyermekekről esik szó. A háború
semmiféle relációban ennyi torokfojtogató ke-
serűséget nem halmozott föl, mint a gyereknél-
külözések körül és erről egy józsefvárosi iskola
tanítója mondta el a leggyötrelmesebb ada-
tokat:

— Ez csak jelentéktelennek látszó téma,
kérem, de tessék körülnézni egy kicsit és meg-
figyelni a gyerekeket, — hamar megállapíthatja,
hogy mennyi szenvedést okoz a szegények közt
a leggonoszabb uzsora, a tanszeré. Nem vagyok
lázongó természetű ember, de mostanában
csak tiszteletlenül tudok gondolkodni a felsőbb-
ségről, amely ugy a közoktatásügyi miniszte-
riumban, mint a főváros más tanügyi osztá-
lyában egészen korlátolt, vagy legalább is nem-
törődő természetű. Mert különben nem ra-
gaszkodnának ezek a hatóságok bizonyos tan-
szerek, irkák stb. követeléséhez. Egy hete se
folyik a tanítás és már öt súlyos affér történt
iskolánkban: anyák kérve, könyörögve, sirán-
kozva jönnek ide, mert nincs pénzük tansze-
rekre; az egyik kisfiú öngyilkos kísérletet köve-
tett el és most nyomorékan fekszik a kórház-
ban. Aki nem ismeri a viszonyokat, az bizo-
nyára hihtetlennek tartja, hogy egy kis irka-
féle miatt, ilyen kis tragédiák is történnek; de
hát ezeknek nem egyedül az irka az oka. A
ruha, az ing, a cipő rettentő drágasága után
ráadásul ezeknek a részben fölösleges tansze-
reknek a gőgös bekövetelése váltja ki a legna-

gyobb indulatot az elkésereedett szülőkből. A
szegény gyermek nagy része pedig sirva szé-
gyeli, ha ő nem tudja az iskolába elhozni azt,
amit a többi társa. Épp eléggé keserves feladat
számunkra az, amit például tegnap kellett vé-
geznünk, hogy két kis növendéket küldtünk
haza, mert a kabátjuk alatt nem volt ing. A
higiéna megköveteli, hogy bármily drága a
vászon, a fiuk ne járjanak ing nélkül az isko-
lába, de lelketlen kivánság velük szemben az,
hogy a 8—10 filléres füzetért 90 fillért dobjanak
ki. Nagyobb és súlyosabb esetek különben nem
a mi iskolánkban történnek, hanem főképp a
gimnáziumokban. A Pesti Napló olvasói eset-
leg unalmasnak fogják találni, ha aprólékosan
részletezem az egyes tanszerek uzsoraárait, s
ezért csak egyet bátorodom ajánlani, tessék
próbát tenni a körzövásárlással.

A kis tanítónak igaza volt. Mindennél jel-
lemzőbb a körzövásora. Egy Baross-utcai üzlet-
ben kértem először közönséges, — első gimna-
zistának való — körzöt.

— Huszonnyolc korona ez — mondta a
kereskedő, — de ne tessék rossz néven venni,
őszintén mondom, hogy mi lehetőleg csak
olyannak adunk el, aki más tanszert és könyvet
nálunk vásárol. Mert valamennyi körzönket
eladhattuk volna már a nyáron is, még pedig
drágábban, mert kéz alatt vásárolták és seftel-
tek vele, de mi a kuncsaftjaink számára tarto-
gatjuk.

Az Eskü-uti Rigler-üzletben 35 koronát
kértek épp olyan körzöért, a Kecskeméti-utca-
ban pontosan ugyanazért már 90 koronát és az
Erzsébetköruton 42-öt. Azelőtt 3 korona volt
az ára.

— Kezdenek megbolondulni a szakembe-
rek is, — mesélte egy főgimnáziumi tanár, —
már egészen elvesztették az üzleti kontenan-
szot és találmokra zsarolják a szerencsétlen
diákokat. A kultuszminisztérium pedig léhán
engedi ezt.

— Mit lehetne tenni ellene?

— Nagyon egyszerű. Mértani körzöt nem

kapni tisztességes áron, viszont a mértant tani-
tani kell és pontos méretekre szükség van,
használgják tehát csoportosan, együtt a körzöt.
A kultuszminiszter ilyenkor a legfontosabb
időszakban megy szabadságra és távozása előtt
azt tartja legfontosabb munkájának, hogy egy
naiv stílus-rendeletet adjon ki, ahelyett, hogy
például a füzetuzsora rejtelmével törődne.

— Micsoda rejtelmekkel?

— Tud rólok minden tanár és minden ha-
tóság is. Igazán már szinte arcátlan a nyuga-
lom, amivel ezeket a dolgokat kezelik. A gyáro-
sok még tavaly kérték a kultuszminisztert,
hogy intézze el az iskolai füzetek dolgát, de
odaönt máig sem döntöttek a fölterjesztés
ügyében. A Rigler-féle papirgyárral megál-
pódtak ugyan, hogy egységes hadiírkát
gyártani, még pedig egész évre elég huszmillió
füzetet, de az ígért husz vagon papirból egyet-
len-egyét sem adtak a gyárnak még májusban
sem. Hosszu sürgetésre mostanában kapott
nem egészen két vagon papírt, ami persze nem
fogja megszüntetni az irkahiányt. Annál ke-
vésbbé, mert sajnos, még mindig bőven akad-
nak tanárok, akik a drágasággal nem törődnek
s tovább is ugyanannyi tanszert, irkát köve-
telnek.

Beszéltem egy fővárosi tanárnóvel is, aki a
tanszeruzsora cnyhítésére célszerűen okos mó-
dot ajánlott:

— Még mindig megtehetné a város, hogy
nagyban vásároljon papírneműt, kiosztaná az
egyes iskoláknak és még nyerhetne is rajta,
amellett, hogy a szegény gyerekek ingyen kap-
nának belőle. Az evangélikus főgimnáziumban
már évek óta cselekszik ezt; ott uzsora nincs s
amellett csinos megtakarítást érnek el. A ki-
osztás módszere beválnék a kézimunkánál is,
amely külön súlyos terhet jelent a szülők szá-
mára a pamut, cérna és vászon mai szörnyű
árjai közepett.

A panaszoknak hosszú sora özönlött még
felém, de valamennyinek egy a rezüméje: a mi-
nisztérium és a főváros tanügyi osztálya is
mely méltanyosság híjján, szivtelen smokk mód-
jára keseríti állandóan a diákokat, akiknek a
viszonyaival ma sem akar számolni.

Tábori Kornél.